

**ZESPÓŁ DO SPRAW ZŁAGODZENIA SKUTKÓW
RESTRUKTURYZACJI ZATRUDNIENIA W REGIONACH, W KTÓRYCH
NASTĘPUJE RESTRUKTURYZACJA SEKTORA WĘGLA
KAMIENNEGO**

Założenia
programu łagodzenia w regionie śląskim
skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie
węgla kamiennego

*Przyjęte przez Radę Ministrów
28 stycznia 2003 roku*

Warszawa, 4 lutego 2003 roku

SKŁAD ZESPOŁU:

Przewodniczący:

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej Pani Irena Herbst

Członkowie:

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Wiceprezes Rządowego Centrum Studiów Strategicznych

Wiceprezes Urzędu ochrony Konkurencji i Konsumentów

Wojewoda Śląski

Wojewoda Małopolski

Spis treści: **str.**

WSTĘP	4
I. CEL PROGRAMU	7
II. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO PRACOWNIKÓW SEKTORA GÓRNICTWA WĘGLA KAMIENNEGO	7
II.1. Działania skierowane do pracowników tracących miejsca pracy	7
II.2. Działania aktywizujące na rynku pracy	8
III. DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ROZWÓJ REGIONU	9
III.1. Działania wspierające rozwój przedsiębiorczości	9
III.2. Działania w kierunku rozwoju infrastruktury w regionie	12
III.3. Działania na rzecz ochrony środowiska i dla terenów przemysłowych ...	13
III.4. Działania na rzecz rozwoju turystyki	14
III.5. Działania wynikające z programów wieloletnich	15
III.6. Nowe rozwiązania instytucjonalne	16
III.7. Uregulowania prawne	17
IV. FINANSOWANIE PROGRAMU	19
IV.1. Finansowanie z pożyczek z międzynarodowych instytucji finansowych	19
IV.2. Środki z budżetu i innych źródeł	20

Załącznik:

Programy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości na lata 2003-2006

WSTĘP

Realizacja **"Programu restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2003-2006 z wykorzystaniem ustaw antykryzysowych i zainicjowaniem prywatyzacji niektórych kopalń"** stwarza potencjalne zagrożenie pogorszenia sytuacji na rynku pracy regionu śląskiego, wywołanej w głównej mierze procesem likwidacji kopalń węgla kamiennego i kumulacją w najbliższym okresie negatywnych skutków zwolnień pracowników.

Wg założeń **"Programu restrukturyzacji..."** zatrudnienie w górnictwie węgla kamiennego w latach 2003-2006 zmniejszy się do 114,2 tys. osób (ze 141,4 tys. w końcu 2002 r.), tj. o 27,2 tys. osób. Tak zwane odejścia naturalne (głównie na emeryturę) dotyczyć będą 21,2 tys. osób, 2,4 tys. osób stanowić będą nowozatrudnieni (o wysokich, specjalistycznych kwalifikacjach), a 8,4 tys. osób będzie musiało odejść z pracy w sektorze górnictwa węgla kamiennego, z tego na rok 2003 przypada aż 8,1 tys. osób.

Procesy restrukturyzacji zatrudnienia w sektorze górnictwa węgla kamiennego oraz restrukturyzacji zdolności produkcyjnych realizowane na podstawie rządowego **"Programu restrukturyzacji ..."** finansowane będą, w przeważającej części, ze źródeł pozabudżetowych. Ze źródeł zewnętrznych niezbędna kwota do pozyskania na realizację **"Programu restrukturyzacji..."** to 1692,1 mln zł, w tym środki na sfinansowanie kosztów odejść pracowników oraz aktywizację zawodową 651,3 mln zł. (507,2 mln zł w 2003 r. i 144,1 mln zł w latach 2004-2006). Natomiast zobowiązania wynikające z reformy górnictwa realizowanej w latach 1998-2002 (tzw. skutki przeniesione) będą pokrywane w latach 2003-2006 ze środków budżetu państwa i będzie to kwota 2830,5 mln zł. (w 2003 r. w ustawie budżetowej na ten cel przewidziano 949,5 mln zł.).

Województwo śląskie to 3,9% powierzchni kraju, gdzie zamieszkuje ok. 12,5% ludności kraju. Pod względem powierzchni województwo zajmuje 14, a pod względem liczby mieszkańców 2 miejsce w kraju. Na strukturę administracyjną województwa składa się 19 miast na prawach powiatu, 17 powiatów i 166 gmin. W województwie śląskim wytwarza się 14,6% PKB, jego wartość na 1 mieszkańca wynosi ok. 14 tys. zł i jest o 15% wyższa od średniej krajowej. Stopa bezrobocia (w listopadzie 2002 r.) wynosiła 16,4% i była niższa od średniej krajowej (17,8 %).

Województwo śląskie charakteryzuje się najwyższą gęstością zaludnienia, która wynosi 397 osób na km² i jest ponad trzykrotnie wyższa od średniej krajowej. Spośród około 5 milionów jego mieszkańców większość skupiona jest na relatywnie niewielkim obszarze Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, w którym zlokalizowana jest większość przedsiębiorstw związanych z sektorem górniczym i hutniczym.

Region śląski ma najwyższy odsetek osób zatrudnionych w przemyśle, przy dużej koncentracji przemysłów wymagających restrukturyzacji. Restrukturyzacja tych przemysłów i upadek wielu przedsiębiorstw z nimi powiązanych, powoduje głębokie zmiany na rynku pracy, który cechuje w szczególności:

- wysoka dynamika wzrostu bezrobocia,

- znaczna liczba długotrwale bezrobotnych, (wyższa stopa bezrobocia wśród kobiet, szczególnie wysoka stopa bezrobocia wśród osób mniej wykształconych oraz ludzi młodych - 31%),
- znaczne zróżnicowanie i lokalna koncentracja bezrobocia w regionie,
- niski poziom aktywności zawodowej wśród młodych osób oraz mężczyzn w wieku między 45 rokiem życia a wiekiem emerytalnym,
- nadal relatywnie niski poziom wykształcenia pracowników.

Skuteczna interwencja publiczna, niezbędna do prawidłowej kontynuacji restrukturyzacji przemysłowej, wymaga uwzględnienia szerszych uwarunkowań regionalnych oraz komplementarnych działań:

- zorientowanych na trwałą i efektywną zmianę struktury społeczno-gospodarczej regionu (długofalowa zdolność konkurencyjna osiągnąta także przez wysoką jakość zasobów ludzkich, proces kształcenia i podwyższania kwalifikacji),
- osłonowych i dostosowawczych, skierowanych do mieszkańców regionu, pracowników zagrożonych utratą pracy i bezrobotnych oraz absolwentów wchodzących na rynek pracy, które powinny być integralnym elementem procesów restrukturyzacji.

Odpowiednio skoordynowane, skuteczne i efektywne wdrożenie w/w działań może być dokonane jedynie w procesie programowania, integrującego tak cele i priorytety sektorowe i regionalne jak i cele i środki pozostające w dyspozycji Rządu, samorządu wojewódzkiego oraz innych jednostek samorządu terytorialnego.

Specyfika, w tym terytorialna koncentracja problemów pozostających do rozwiązania, wskazuje wyraźnie na konieczność „podejścia regionalnego” zamiast „sektorowego”, które dominowało w dotychczas realizowanych programach restrukturyzacji.

Prezes Rady Ministrów powołał specjalny zespół, którego zadaniem jest **inicjowanie i przygotowanie rozwiązań pozwalających łagodzić skutki restrukturyzacji zatrudnienia w sektorze górnictwa węgla kamiennego.**

Przedkładane **"Założenia programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego"** zawierają:

- działania skierowane do pracowników sektora górnictwa węgla kamiennego,
- działania wspierające rozwój regionu,
- finansowanie programu.

Hasło przewodnie proponowanych działań to ucieczka do przodu: trzeba rozwijać gospodarkę w regionie, by mogła ona wchłonąć tracących pracę górników i pracowników bezpośrednio obsługujących górnictwo. **Program będzie miał charakter programu restrukturyzacji regionu, a nie restrukturyzacji sektorowej.**

Głównym gospodarzem i wykonawcą tego programu będzie samorząd terytorialny, który opracuje regionalną część Programu, na bazie obowiązującej "Strategii rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2015". Program będzie miał więc charakter operacyjny w stosunku do "Strategii..."

Podstawową rolą samorządu terytorialnego będzie kreowanie i wspieranie projektów pozwalających na tworzenie nowych miejsc pracy, tworzenie warunków dla rozwoju ruchu inwestycyjnego i stymulujących przyływ kapitału, pośrednictwo między sferą produkcji i usług a organami centralnymi, aktywny monitoring przebiegu procesu restrukturyzacji.

Podstawową rolą organów rządowych jest kreowanie, we współpracy z samorządami terytorialnymi i gospodarczymi, specjalnych (ale niesprzecznych z regulacjami ogólnie obowiązującymi) rozwiązań instytucjonalno-prawnych dla rozwoju regionu, w tym, przede wszystkim, tworzenie warunków (regulacje ustawowe, umowy międzynarodowe, gwarancje rządowe), pozwalających na zwiększenie napływu kapitału do regionu (w tym i regionalnej pomocy ze środków publicznych, także i unijnych).

Dla umożliwienia władzom regionalnym wypełnienia przypisanej im roli, konieczna będzie zewnętrzna pomoc finansowa. Istotnym będzie zatem **uruchomienie funduszu zlokalizowanego w regionie**, pozwalającego na koncentrację środków publicznych, przeznaczonych na finansowanie programu i będącego jednocześnie punktem kontaktowym dla inwestorów. **Koncentracja środków pozwoli na koordynację różnorodnych działań wszystkich uczestników programu oraz na aktywny monitoring efektów tych działań przy jednoczesnym zapewnieniu znacznej decentralizacji decyzji uruchamiania i wdrażania jednostkowych projektów.** Fundusz będzie też pełnił rolę pośrednika między organami rządowymi i realizatorami programu w regionie.

Ogłoszenie i rozpoczęcie wdrażania samorządowo-rządowego Programu nastąpi po jego akceptacji przez organy państwa i władze regionu. Szczególnie istotne jest takie zaplanowanie prac, aby możliwe było rozpoczęcie wdrażania Programu na 3 miesiące przed planowanym terminem przekazywania kopalń do likwidacji.

I. CEL PROGRAMU

- **Uruchamianie mechanizmów przyspieszenia wzrostu gospodarczego, połączonego ze zmianą struktury gospodarczej, zdominowanej przez przemysły tradycyjne, na rzecz przemysłów rozwojowych i usług, kreujących powstawanie nowych miejsc pracy.**
- **Pomoc osobom, które obejmie restrukturyzacja zatrudnienia w sektorze górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006, w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej, w zdobyciu nowych lub podniesieniu poziomu posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz w znalezieniu lub utworzeniu dla siebie nowego miejsca pracy.**

Beneficjenci programu

- Pracownicy tracący pracę w górnictwie węgla kamiennego.
- Bezrobotni i zagrożeni bezrobociem w regionie.
- Przedsiębiorcy oferujący i tworzący nowe miejsca pracy.
- Gminy w regionie, w tym szczególnie gminy górnicze.
- Absolwenci szkół i uczelni wchodzący na rynek pracy w regionie.

II. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO PRACOWNIKÓW SEKTORA GÓRNICTWA WĘGLA KAMIENNEGO

W latach 2003–2006 restrukturyzacja zatrudnienia będzie odbywała się przy zachowaniu następujących zasad:

- w 2003 r. pracę utracą pracownicy powierzchni kopalń, co do których zapadnie decyzja o likwidacji. Szacuje się, że liczba zwolnionych wyniesie do 8,1 tys. osób,
- pracownicy, z likwidowanych kopalń będą objęci działaniami osłonowymi i aktywizującymi,
- uzupełnianie zatrudnienia będzie dokonywane w niezbędnym zakresie w drodze przeniesień pracowników pomiędzy kopalniami - nie będą przyjmowani do pracy w przedsiębiorstwach górniczych nowi pracownicy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość zatrudnienia pracowników o specjalistycznych kwalifikacjach, których nie można pozyskać w drodze przemieszczeń lub przeszkoleń z innych przedsiębiorstw górniczych.

II.1. Działania skierowane do pracowników tracących miejsca pracy

- **odprawa pieniężna** z tytułu zwolnienia pracownika z przyczyn dotyczących pracodawcy (na podstawie art. 8 ustawy z 28 grudnia 1989 r. o szczególnych

zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz zmianie niektórych ustaw); środki na ten cel pochodzić będą z kredytu udzielonego przez zagraniczną instytucję finansową,

- **zasilek dla bezrobotnych lub świadczenie przedemerytalne** wypłacane z Funduszu Pracy (na podstawie przepisów ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu).

Proponuje się wprowadzenie nowych instrumentów:

- **subsydiowanie pracodawców** spoza górnictwa, zatrudniających byłych pracowników powierzchni kopalń, którym do nabycia uprawnień do świadczeń przedemerytalnych będzie brakowało do dwu lat,
- **"stypendium" na przekwalifikowanie.** Pracownikom górnictwa przewidzianym do zwolnienia przysługiwać będzie świadczenie na przekwalifikowanie. Przyznawane będzie ono przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. (która przejmie dane przedsiębiorstwo do likwidacji), na okres nie dłuższy niż 9 miesięcy, na wniosek pracownika który oświadczy, że wyraża zgodę na rozwiązanie stosunku pracy po zakończeniu okresu, na który to świadczenie przyznano i rozpocznie szkolenie. Świadczenie będzie wypłacane pracownikowi co miesiąc, począwszy od miesiąca, w którym rozpoczął on szkolenie, w wysokości równej wynagrodzeniu pracownika, obliczanemu jak wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy, czyli na zasadach analogicznych, jak w ustawie o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy.

II.2. Działania aktywizujące na rynku pracy

Pracownicy Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A odchodzący z sektora górnictwa węgla kamiennego, będą objęci pomocą w podjęciu pracy u nowego pracodawcy lub w samozatrudnieniu (tzw. outplacement).

Program aktywizacji obejmujący zwalnianych pracowników będzie realizowany przez:

- Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A.
- Górnictwą Agencją Pracy Sp. z o.o., która posiada sieć biur pomocy zawodowej,
- powiatowe urzędy pracy,
- instytucje szkoleniowe i doradcze, działające w regionie,
- Wojewódzki Urząd Pracy, koordynujący realizację wojewódzkich programów rynku pracy, w tym programów finansowanych ze środków pomocy przedakcesyjnej Phare oraz Funduszu Pracy.

Pakiet działań realizowanych w ramach programu aktywizacji będzie obejmował między innymi:

- udzielanie porad zawodowych, pomoc psychologiczną, naukę umiejętności efektywnych zachowań na rynku pracy,
- identyfikację potrzeb pracownika w zakresie uzupełnienia kwalifikacji,
- kierowanie na przekwalifikowania,

- organizację programu szkoleń,
- pomoc w uruchomieniu własnej działalności, w szczególności pomoc techniczna dla firm rozpoczynających działalność gospodarczą w sieci inkubatorów przedsiębiorczości, tworzonych z wykorzystaniem majątku SRK S.A. (zakłada się adaptację obiektów budowlanych pozostałych po procesie likwidacji kopalń w gminach górniczych i przekształcenie ich w funkcjonujące inkubatory przedsiębiorczości oferujące tę formę pomocy technicznej),
- prowadzenie akcji propagujących korzystanie z instrumentów, takich jak m.in.:
 - pożyczki, kredyty, usługi doradcze i inne formy aktywizacji górników odchodzących z kopalń (wspieranie samozatrudnienia),
 - instrumenty możliwe do wykorzystania przez małe i średnie przedsiębiorstwa.
- współpracę i organizowanie klubów pomocy zawodowej oraz giełd pracy,
- pozyskiwanie ofert pracy poza górnictwem,
- bieżące monitorowanie i ocenę efektywności realizowanych działań.

Górnicy będą mogli być także beneficjentami działań finansowanych w ramach programu Phare 2002 Spójność Społeczno-Gospodarcza Rozwój Zasobów Ludzkich.

III. DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ROZWÓJ REGIONU

III.1. Działania wspierające rozwój przedsiębiorczości

Wsparcie przedsiębiorczości oraz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w regionie śląskim, jako szczególnie istotnego elementu stymulowania przekształceń i łagodzenia negatywnych skutków procesu restrukturyzacji, oparte będzie o cele i priorytety określone w „Strategii rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2015” oraz w programach wojewódzkich, opracowanych i uchwalonych przez organy samorządu województwa.

Określone w w/w dokumentach inicjatywy, działania oraz konkretne projekty, zbieżne z polityką regionalną rządu oraz polityką wobec sektora MSP, będą wspierane i komplementarnie uzupełniane w ramach rządowych programów i działań o charakterze horyzontalnym oraz tych, które są celowo regionalnie ukierunkowane.

Zgodnie z projektem programu „Kierunki działań Rządu wobec MSP w latach 2003-2006” oraz programami interwencji przedakcesyjnych (Phare), współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa, będą w regionie dostępne i uruchamiane w tych latach instrumenty ukierunkowane szczególnie na:

Rozwój otoczenia instytucjonalnego małych i średnich przedsiębiorstw

Podstawowe znaczenie w dalszym rozwoju spójnego systemu instytucjonalnego otoczenia przedsiębiorczości będzie miała współpraca Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości i samorządu województwa. System ten obejmie:

- instytucje świadczące usługi informacyjne, doradcze i szkoleniowe,

- instytucje ułatwiające przedsiębiorcom dostęp do finansowania zewnętrznego (fundusze pożyczkowe i fundusze poręczeniowe),
- instytucje świadczące usługi w zakresie informacji o UE,
- instytucje wspierające MSP w zakresie organizacji i techniki handlu zagranicznego oraz promocji eksportu,
- instytucje wspierające działalność innowacyjną przedsiębiorstw, w tym zastosowanie nowoczesnych technologii informacyjnych w działalności gospodarczej.

Instytucje wybrane w drodze przetargu i zweryfikowane audytem włączone zostają do Krajowego Systemu Usług (KSU) dla MSP. Udział w KSU zapewnia tym instytucjom wsparcie organizacyjne, szkoleniowe i techniczne ze strony Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Systemowe i sieciowo powiązane, funkcjonowanie tych instytucji stworzy warunki dla zintegrowanego wdrażania instrumentów wsparcia skierowanych do przedsiębiorców i osób zamierających podjąć działalność gospodarczą na terenie województwa śląskiego.

Wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi MSP, w tym:

- ułatwianie przedsiębiorcom dostępu do wiedzy w zakresie prowadzenia firmy (zarządzanie przedsiębiorstwem, metody i techniki handlu w tym handlu zagranicznego),
- dofinansowywanie specjalistycznych usług doradczych dla MSP (w tym dot. pozyskiwania środków finansowych, wdrażania nowych technologii oraz modernizacji wyrobów, wdrażania systemów jakości i zarządzania środowiskowego, uzyskiwania certyfikatów zgodności),
- wsparcie finansowe MSP w działaniach dostosowawczych, dywersyfikacyjnych i prowadzących do rozwijania nowych działalności (dofinansowanie modernizacji i unowocześnienia działalności, prac badawczo-rozwojowych, właściwych warunków bezpieczeństwa i higieny pracy).

Dostępne będzie także finansowe wsparcie nowych przedsiębiorstw, wykorzystujących nowe technologie informacyjne, w tym w usługach i handlu.

Rozwój i wzmocnienie regionalnego sektora MSP oraz łagodzenie negatywnych konsekwencji procesów restrukturyzacji przemysłu dla rynku pracy

Bezpośrednio adresowane do regionu środki interwencji w tej sferze alokowane są w ramach przyjętych przez Rząd i UE programów przedakcesyjnych Phare, których realizacja przebiegać będzie do roku 2006. Programy te obejmują następujące działania (instrumenty) współfinansowane środkami UE, budżetu państwa i samorządów terytorialnych:

- w ramach programów Phare 2000 i 2001 Spójność Społeczna i Gospodarcza, działania programowe dotyczą w szczególności:
 - usług doradczych i informacyjnych sprzyjających podnoszeniu konkurencyjności przedsiębiorstw (planowanie strategiczne, zarządzanie firmą, wdrażanie technologii, marketing oraz planowanie rozwoju eksportu),

- dotacji inwestycyjnych związanych z zakupem maszyn i urządzeń, sprzętu komputerowego, kosztami wprowadzenia nowych technologii w działalności produkcyjnej i usługowej,
- dofinansowania kosztów opracowania i wdrożenia planu wykorzystania internetu w działalności gospodarczej,
- doradztwa i szkoleń biznesowych dla osób zagrożonych bezrobociem oraz szkolenia dla pracowników MSP,
- w ramach programów Phare 2002-2003 Spójność Społeczna i Gospodarcza, realizowane będą w województwie śląskim działania obejmujące w szczególności:
 - dotacje na dofinansowanie przygotowania i wdrożenia programów działalności eksportowej firm (dla obecnych i potencjalnych eksporterów),
 - dotacje inwestycyjne dla firm na realizację projektów poprawiających ich konkurencyjność, wprowadzanie nowych technologii, nowych maszyn i urządzeń, w tym związanych z wykorzystaniem technik informacyjnych,
- w ramach sektorowych (horyzontalnych) części programów Phare 2002-2003 Spójność Społeczna i Gospodarcza, dostępne będą w regionie komplementarne instrumenty interwencji, obejmujące w szczególności:
 - dofinansowanie usług doradczych dla MSP związanych z zastosowaniem nowych technologii, unowocześnianiem produktów i wyposażenia, zastosowania sprzętu komputerowego, audytu technologicznego, programowania rozwoju technologicznego; także szkolenia w w/w zakresie,
 - wsparcie finansowe projektów inwestycyjnych wprowadzających nowe technologie oraz związanych z wymianą i unowocześnieniem wyposażenia, maszyn, urządzeń,
 - usługi doradcze związane z projektowaniem zewnętrznego finansowania rozwoju firmy,
- w ramach kontynuowanego Programu Phare INICJATYWA II Łagodzenie Społecznych Skutków Restrukturyzacji Górnictwa Węgla Kamiennego i Hutnictwa Żelaza i Stali, dostępne będą w regionie jeszcze w 2003 roku, instrumenty, polegające na:
 - preferencyjnych pożyczkach dla byłych górników i hutników rozpoczynających działalność gospodarczą oraz dla MSP tworzących nowe miejsca pracy dla zwalnianych pracowników,
 - dopłatach do oprocentowania kredytów dla MSP tworzących nowe miejsca pracy dla byłych pracowników górnictwa i hutnictwa,
 - usługach doradczych dla MSP korzystających z w/w instrumentów finansowych.
- w ramach Phare 2002 Spójność Społeczno-Gospodarcza Rozwój Zasobów Ludzkich, organy samorządu gmin, powiatów i organizacji samorządowych otrzymają dotacje na inicjatywy lokalne w zakresie:
 - promowania zatrudnienia osób młodych,
 - aktywizacji zawodowej i zwiększenia udziału w rynku pracy grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. długookresowych bezrobotnych, osób

bezrobotnych, które utraciły prawo do zasiłku dla bezrobotnych, osób ubogich, niepełnosprawnych itp.

Dotacje te dostępne będą w latach 2003 (ostatni kwartał) - 2006. Dysponentem środków będzie Państwowa Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP).

Nowe działania wspierające przedsiębiorczość

Mali i średni przedsiębiorcy będą mogli skorzystać z wymienionych poniżej form pomocy na tworzenie nowych miejsc pracy.

Formy pomocy:

- preferencyjne pod względem wysokości oprocentowania i warunków spłaty pożyczki na nowo utworzone miejsca pracy,
- dopłaty do oprocentowania kredytów przeznaczonych na tworzenie miejsc pracy,
- refundacja kosztów składek na ZUS, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, dotyczących nowo zatrudnianego pracownika przez okres co najmniej pierwszych 12 miesięcy jego pracy,
- granty inwestycyjne pokrywające część kosztów inwestycji, udzielane od 2004 r.

Warunkiem uzyskania wsparcia będzie:

- zatrudnienie nowego/nowych pracowników skierowanych przez wskazaną w programie instytucję, w tym również pracowników objętych programem aktywizacji zawodowej,
- zwiększenie ogólnej liczby pracowników danej firmy o nowo zatrudnianych pracowników.

Finansowaniu wymienionych wyżej form pomocy służyć będą środki z Funduszu dla Śląska.

III.2. Działania w kierunku rozwoju infrastruktury w regionie

Przedsięwzięcia infrastrukturalne w latach 2003-2006 w regionie śląskim, dotyczyć będą głównie kolejnictwa i drogownictwa oraz budownictwa mieszkaniowego, a także rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej w otoczeniu dużych aglomeracji. Przedsięwzięcia te będą sprzyjać napływowi inwestorów (w tym dużych inwestorów zagranicznych) oraz zwiększeniu mobilności osób poszukujących pracy.

Przykładowo:

W **kolejnictwie** realizowana będzie modernizacja linii kolejowej E30 Opole-Katowice- Kraków, linii CE 30 Opole-Pyskowice-Gliwice-Kraków oraz poprawa stanu infrastruktury kolejowej na liniach na terenie regionu śląskiego (pomoc techniczna dla przygotowania projektów inwestycyjnych finansowana będzie ze środków Unii Europejskiej i środków budżetu państwa).

W **drogownictwie** realizowane będą inwestycje dot. budowy odcinków autostrady A4 (4 odcinki), autostrady A1 (dwa odcinki), drogi ekspresowej (dwa odcinki), dwóch obwodnic, dwóch kładek i wiaduktu.

W regionie śląskim planowana jest również w latach 2003-2006 **rozbudowa Centrum Logistycznego w Sławkowie i włączenie w obręb funkcjonowania Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej** oraz modernizacja Linii Hutniczo-Siarkowej LHS (most na rzece Bug, Sławków Południowy).

Sławków leżący w centralnym punkcie transportu międzykontynentalnego Wschód-Zachód, stanowi zakończenie (przez LHS) kolei transsyberyjskiej, łączącej Daleki Wschód, poprzez Polskę z Europą Zachodnią.

Realizacja infrastrukturalnych projektów inwestycyjnych daje szansę zwiększenia zatrudnienia (w tym: rozbudowa Centrum Logistycznego w Sławkowie ok. 2000-2800 pracowników, a modernizacja LHS o dodatkowe 345 pracowników).

Ponadto będą realizowane przedsięwzięcia inwestycyjno-budowlane, w ramach programu rozwoju **społecznego budownictwa mieszkaniowego** finansowane przy udziale preferencyjnych kredytów ze środków Krajowego Funduszu Mieszkaniowego. W 2003 r. zrealizowanych zostanie 31 przedsięwzięć, dzięki którym powstanie 2157 mieszkań na wynajem, o umiarkowanych czynszach. Wstępną akceptację uzyskało kolejnych 28 przedsięwzięć (2162 mieszkania), których dotyczą wnioski kredytowe złożone w 2002 r. Przewiduje się, że również w następnych latach powstawać będą w ramach tego programu podobne ilości nowych mieszkań.

W ramach inwestycji poprawiających jakość usług pocztowych przedsiębiorstwo **"Poczta Polska"** zamierza utworzyć ośrodek projektowo-wdrożeniowy z siedzibą w Chorzowie, w zakresie usług pocztowych nowych technologii. Inwestycja ta przyczyni się do zwiększenia zatrudnienia w regionie o około 50 osób. Początek realizacji przedsięwzięcia to 2003 r.

III.3. Działania na rzecz ochrony środowiska i dla terenów przemysłowych

W regionie śląskim, zgodnie z zobowiązaniami Polski podjętymi w trakcie negocjacji w obszarze "Środowisko" niezbędne będzie poniesienie znacznych nakładów na rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków komunalnych oraz rozbudowę i modernizację systemów kanalizacji zbiorczej. Na ten cel przeznaczane będą znaczne środki z Unii Europejskiej, a także uzupełniające je środki krajowe.

Budowa **oczyszczalni** będzie musiała być prowadzona począwszy od 2003 r., tak aby do końca 2005 r. mogło być oddanych 31 oczyszczalni ścieków. Zadania te są zadaniami własnymi gmin i to do gmin należy decyzja o podjęciu wysiłku inwestycyjnego w określonym czasie. Stwarza to potencjalne możliwości utworzenia nowych miejsc pracy, liczących się w skali lokalnej, przy budowie, rozbudowie lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych.

Działania w zakresie **rekultywacji i ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych** w regionie śląskim realizowane będą zgodnie z projektowanym „Programem Rządowym dla terenów przemysłowych”. Założenia do tego programu, które znajdują się obecnie na etapie uzgodnień międzyresortowych, zakładają m.in.:

- przywrócenie do obrotu gospodarczego nieruchomości zdegradowanych w wyniku działalności gospodarczej,
- stymulowanie nowego segmentu rynku pracy,

- rozwój przemysłu ochrony i rekultywacji środowiska.

Istnieje możliwość wykorzystania środków pozostających na koncie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska z przeznaczeniem na poprawę stanu środowiska w regionie śląskim.

III.4. Działania na rzecz rozwoju turystyki

Rozwijanie sektora usług turystycznych będzie posiadać istotne znaczenie dla zrównoważenia poziomu popytu i podaży pracy w województwie śląskim.

Turystyka stanowi sektor mogący w istotny sposób przyczynić się do zapewnienia rozwoju gospodarczego i tworzenia szybkich i relatywnie tanich miejsc pracy w województwie śląskim. Turystyka i podróże są źródłem zatrudnienia dla wielu różnorodnych, a nawet specjalistycznych zawodów, które pośrednio lub bezpośrednio biorą udział w obsłudze turystów i podróżnych. Podkreślenia wymaga fakt, że wg międzynarodowych ekspertów turystyki, każde miejsce pracy, w szczególności w bazie noclegowej w sektorze turystyki generuje 3-4 miejsca pracy w infrastrukturze towarzyszącej produkcji towarów i usług niezbędnych dla obsługi turystów i podróżnych.

Dochody z turystyki stanowią dziś około 6,5% PKB. Rządowy program wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001–2006 przewiduje, iż na wsparcie przedsięwzięć z zakresu inwestycji infrastrukturalnych i rozwoju produktu turystycznego, określonych w strategiach wojewódzkich i lokalnych, przeznaczonych będzie 4,5% środków przewidzianych na realizację Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2001-2006. Proponujemy dla województwa śląskiego podniesienie tego wskaźnika z 4,5% nawet do 9%.

Głównym celem programu łagodzenia skutków restrukturyzacji poprzez rozwój turystyki jest stworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju na obszarze województwa śląskiego przy wykorzystaniu ich naturalnego bogactwa jakim są walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe.

Szczególne znaczenie w sytuacji obszarów restrukturyzowanych ma wsparcie prywatnych przedsięwzięć z zakresu rozwoju potencjału turystycznego. Wielkim wyzwaniem jest zachęcenie do podjęcia działalności gospodarczej na tych obszarach przez osoby, które są zmuszone w wyniku procesów restrukturyzacji do poszukiwania nowych źródeł utrzymania. Wsparcie ze wszystkich dostępnych źródeł finansowych, w tym środków Unii Europejskiej powinno dotyczyć m.in.

- zakładania przedsiębiorstw,
- pomocy przy przekwalifikowywaniu w kierunkach specjalności turystycznej.

Przewiduje się, że przedstawione poniżej obszary działalności turystycznej umożliwią wygenerowanie łącznie 1500 nowych miejsc pracy w całym województwie śląskim. Są to m.in.:

- stworzenie sieci informacji turystycznej,
- wytyczenie i znakowanie nowych szlaków turystycznych pieszych, kajakowych, konnych, rowerowych i ścianek wspinaczkowych,

- tworzenie nowych ścieżek ekologicznych,
- zagospodarowanie terenów zbiorników wodnych i terenów leśnych dla potrzeb turystyki i rekreacji,
- tworzenie nowych inwestycji infrastrukturalnych dla potrzeb turystyki,
- budowę bazy noclegowej, sportowo-rekreacyjnej i narciarskiej, a także wyciągów narciarskich,
- rozwój turystyki kongresowej,
- wspomaganie rozwoju turystyki kwalifikowanej w regionie, a szczególnie: pieszej, wodnej, rowerowej, konnej i narciarskiej w oparciu o istniejące walory turystyczne,
- rozwój turystyki lotniarskiej i paralotniarskiej oraz bazy dla tej turystyki.

Niezbędne jest także wsparcie projektów z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego. Konieczne jest zwrócenie uwagi na zagospodarowanie terenów i obiektów poprzemysłowych o walorach historycznych i zabytkowych. Ich odrestaurowanie i zagospodarowanie mogłoby dać wiele miejsc pracy. Tego typu obiekty mogłyby stać się atrakcją turystyczną na międzynarodową skalę. W kontekście celu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006 projekty te należy traktować jako wspomaganie aktywności ekonomicznej regionów poprzez dywersyfikację możliwości zatrudnienia, jako czynnik przyciągający inwestorów i turystów, wpływający na wizerunek oraz atrakcyjność regionu, a także jako czynnik promujący integrację społeczną.

Priorytetowo traktowane będą inwestycje przyczyniające się do rozwoju przodujących dziedzin turystyki danego regionu, realizowane w powiązaniu z programem restrukturyzacji, dywersyfikacji i rozwoju.

Socjologiczną miarą powodzenia programów restrukturyzacyjnych i rozwoju lokalnego będzie wzrost społecznej partycypacji mieszkańców w działaniach podejmowanych w regionach na rzecz rozwoju gospodarczego. Rewaloryzacja miast, w tym także zwiększenie potencjału turystycznego regionu śląskiego przyczyni się do wzrostu liczby turystów odwiedzających ten obszar.

III.5. Działania wynikające z programów wieloletnich

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, województwo śląskie korzystać będzie ze środków funduszy strukturalnych UE w ramach Narodowego Planu Rozwoju.

Realizowane będą projekty w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, który jest komponentem Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego (ZPORR) oraz w ramach sektorowych programów operacyjnych i Funduszu Spójności. Na ZPORR przeznaczone zostało 4596,8 mln euro, z czego wstępnie około 465,7 mln euro (łącznie z dofinansowaniem krajowym) zostanie skierowane do województwa śląskiego. W przypadku pozostałych programów nie jest obecnie możliwe wskazanie dokładnej sumy środków, jaka zostanie przeznaczona na projekty realizowane w regionie.

Zgodnie z decyzją Rady Ministrów z 14 stycznia 2003 r. na realizację działań w ramach ZPORR dla województwa śląskiego przeznaczone zostanie

272,5 mln euro (środki UE bez dofinansowania krajowego). Kwota ta zostanie dodatkowo zwiększona częścią z kwoty 179 mln euro (proporcje podziału obecnie nie są znane) na działanie *Rozwój transportu miejskiego w aglomeracjach*. Projekty w ramach tego działania będą realizowane wyłącznie w województwie śląskim oraz mazowieckim.

Samorząd województwa, przy współpracy i pomocy agencji rządowych, zwłaszcza Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), opracuje plan jak najlepszej absorpcji środków funduszy strukturalnych UE dostępnych dla Polski.

Plan powinien stwarzać warunki organizacyjne i finansowe dla pełnej absorpcji środków alokowanych dla województwa w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz w ramach sektorowych programów operacyjnych, zwłaszcza „Wzrost Konkurencyjności Gospodarki” i „Rozwój zasobów ludzkich”.

Plan zawierać będzie m. in.

- sporządzenie zestawu projektów samorządów lokalnych gotowych do realizacji (z pełną dokumentacją, zidentyfikowanym współfinansowaniem itd.),
- szeroki zakres informacji i szkoleń z zakresu aplikowania o środki Funduszy Strukturalnych dla potencjalnych beneficjentów, zwłaszcza ze środowiska przedsiębiorców, organizacji wspierania przedsiębiorczości, urzędów pracy, organizacji pozarządowych działających na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy, szkół i wyższych uczelni, placówek kształcenia ustawicznego itp.,
- propozycję struktury instytucji lokalnych działających na rzecz instytucji i osób aplikujących (informacja, szkolenia, promocja, doradztwo dla potencjalnych beneficjentów),
- propozycję instytucji finansowych pomagających beneficjentom, zapewnienie niezbędnego finansowania kosztów opracowania wniosków (dokumentacji projektowej) i współfinansowania realizowanych przez nich projektów.

III.6. Nowe rozwiązania instytucjonalne

Zakłada się wzmocnienie innowacyjności gospodarki regionu poprzez rozwój nowych działalności, nowych produktów i nowych przedsiębiorstw, w tym m. in:

- utworzenie Śląsko-Małopolskiego makroregionu rozwoju wysokich technologii - koncepcja wynikająca z włączenia Polski do Europejskiej Przestrzeni Badawczej, a tym samym do 6. Programu Ramowego UE, zgodna ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2015, gdzie zapisano wzrost innowacyjności i konkurencyjności regionu, w tym małych i średnich przedsiębiorstw,
- utworzenie Śląskiego Centrum Zaawansowanych Technologii, które działałoby w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej wspierane przez 6. Program Ramowy UE, fundusze strukturalne i środki z offsetu. Opierałoby się na dwunastu już istniejących Centrach Doskonałości i kilku następnych, które są w fazie przygotowań. Centrum wspierałoby bezpośrednio rozwój małych i średnich przedsiębiorstw,

- utworzenie "Autostrady Firm Nowych Technologii" - realizację takiej koncepcji przewiduje porozumienie marszałków województw: dolnośląskiego, opolskiego, śląskiego i małopolskiego z 15 maja 2002 r., zakładające współpracę w zakresie pozyskiwania środków finansowych oraz wymiany informacji dotyczących strefy zaawansowanych technologii.

Szczególnie istotne znaczenie dla całego regionu ma reaktywowanie majątku pozostałego po działalności górniczej. Efektywne jego wykorzystanie możliwe będzie poprzez tworzenie wydzielonych obszarów aktywizacji gospodarczej, które funkcjonować mogą jako parki przemysłowe wraz z inkubatorami przedsiębiorczości, będącymi atrakcyjnymi obszarami do prowadzenia działalności gospodarczej i inwestowania, wyróżniającymi się sprawną infrastrukturą, niskimi kosztami korzystania z majątku produkcyjnego oraz profesjonalnymi usługami dla MSP.

W oparciu o te wydzielone obszary aktywizacji gospodarczej zostaną opracowane programy wsparcia, skierowane do osób podejmujących po raz pierwszy działalność gospodarczą. Uczestnikami tego przedsięwzięcia powinny być w szczególności samorządy lokalne, SRK S.A. będąca właścicielem i dysponentem znacznego majątku pozostałego po likwidacji kopalń, rozlokowanego w całym regionie, PARP, ARP S.A.

Konieczna jest także intensyfikacja działań rządu i samorządu w stymulowaniu kapitału zagranicznego do lokowania w regionie śląskim. W ramach tych działań należałoby utworzyć w regionie oddział PAIZ.

III.7. Uregulowania prawne

Przedsiębiorcy mogą korzystać m.in. z:

- ulgi w podatku dochodowym w postaci kredytu podatkowego, w oparciu o przepisy ustawy z 30 sierpnia 2002 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Przepisy mają zastosowanie wyłącznie do małych przedsiębiorców, którzy po raz pierwszy rozpoczęli prowadzenie działalności gospodarczej, po wejściu w życie ustawy, tj. od 26 października 2002 r. Kredyt podatkowy polega na zwolnieniu przez rok (w drugim roku od rozpoczęcia działalności) z obowiązku składania comiesięcznych deklaracji, wpłacania zaliczek na podatek dochodowy oraz zapłaty podatku od dochodów z działalności w terminie złożenia zeznania. Przedsiębiorca musi spełnić określone warunki, aby skorzystać z kredytu podatkowego m.in. w zakresie utrzymania poziomu zatrudnienia. Niezapłacony podatek ma być spłacany przez 5 kolejnych lat,
- możliwości dokonania jednorazowego 30% odpisu amortyzacyjnego w przypadku nabycia fabrycznie nowych środków trwałych, należących do grupy 3-6 Klasyfikacji Środków Trwałych, w oparciu o przepisy ustawy z 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz zmianie niektórych innych ustaw. Odpisy te mogą być dokonane w pierwszym roku wprowadzenia do ewidencji, nie wcześniej niż w miesiącu, w którym środki trwałe zostały wprowadzone do ewidencji,
- podwyższenia limitu przychodów uprawniającego osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą do korzystania z ryczałtowej formy opodatkowania w

formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, w oparciu o przepisy ustawy z 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Proponowane uregulowania:

- przewidziane w ramach działań aktywizujących na rynku pracy, wprowadzenie nowego świadczenia na przekwalifikowanie, wymaga zmiany ustawy o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej. Zmiana ustawy jest także niezbędna dla przyznania gminom prawa do otrzymania kredytu na warunkach preferencyjnych na finansowanie inwestycji wspierających tworzenie nowych miejsc pracy. Dotychczasowy przepis w tej sprawie art. 39 ust.3 ustawy stracił moc z dniem 1 stycznia 2003 r.

Ponadto w celu umożliwienia wykorzystania dotacji z budżetu państwa przeznaczonej na fizyczną likwidację kopalń, również na finansowanie przedsięwzięć związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy, konieczne jest wprowadzenie zmian w w/w ustawie, jak również w rozporządzeniu „w sprawie dotacji budżetu państwa przeznaczonej na finansowanie likwidacji kopalń....”.

Zaproponowane zmiany umożliwią realizację programu rządowego restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2003 – 2006 w pełnym zakresie, pozwalając równocześnie łagodzić społeczne skutki fizycznej likwidacji kopalń poprzez tworzenie nowych miejsc pracy na bazie majątku likwidowanych kopalń finansowane dotacją z budżetu państwa, względnie innymi środkami pomocowymi przewidywanymi w rządowym programie restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego,

- w zakresie działań przewidzianych od 2004 r. proponuje się w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego:
 - wyłączyć opłatę eksploatacyjną z podstawy naliczania subwencji ogólnej. Zgodnie z art. 40 ustawy o dostosowaniu górnictwa węglowego... oraz art. 5 pkt 2b ustawy z 23 listopada 2002 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2002 oraz niektórych innych ustaw – gminy górnicze są zwolnione do końca 2003 r. z wpłat przeznaczonych na zwiększenie subwencji ogólnej budżetu państwa od przypadającej im części opłaty eksploatacyjnej. Proponuje się, aby od 1 stycznia 2004 r. opłata eksploatacyjna została na trwałe wyłączona z podstawy naliczania gminom kwot na zwiększenie subwencji ogólnej budżetu państwa oraz stanowiła dochód gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Wymagałoby to wprowadzenia odpowiednich zapisów do docelowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
 - zwiększyć udział gminy górniczej we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na terenie gminy. Zasada ta wynikała z art. 7a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego na lata 1999-2002 oraz art. 39 ust.1 i 2 ustawy o dostosowaniu... zgodnie z którym gminom górniczym przysługiwał zwiększony z 27,6% do 32,6% odpis z tytułu podatku dochodowego. Wprowadzenie powyższych zmian wymagałoby także zmian w ustawie o dostosowaniu górnictwa...,

- w celu ułatwienia małym i średnim przedsiębiorstwom dostępu do rynku zamówień publicznych i wsparcia firm tworzących nowe miejsca pracy w wyniku uzyskania zamówienia publicznego, przewiduje się wprowadzenie w nowo opracowywanej ustawie rozwiązań, umożliwiających ograniczenie strukturalnego bezrobocia dzięki realizacji zamówień publicznych. Zadanie zapisane jest we wspólnym programie Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej i Urzędu Zamówień Publicznych *Zamówienia publiczne dla przedsiębiorczych. Program wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw – potencjalnych uczestników rynku zamówień publicznych na lata 2003-2005.*

IV. FINANSOWANIE PROGRAMU

IV.1. Finansowanie z pożyczek z międzynarodowych instytucji finansowych

Zewnętrzne finansowanie działań osłonowych i aktywizujących

Na ten cel (wypłata odpraw i pakiet aktywizujący dla pracowników kopalń, które zostaną przekazane do likwidacji), zaciągnięta zostanie pożyczka bezpośrednio z międzynarodowej instytucji finansowej (BRRE, EBI, Bank Światowy) przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. w wysokości 300 mln zł., gwarantowana przez Skarb Państwa.

Fundusz dla Śląska

Zostanie utworzony Fundusz, na bazie Funduszu Górnośląskiego (pod tą samą nazwą), którego zasilanie ze środków publicznych w okresie do 2006 r. wyniesie łącznie ok. 200 mln zł, z tego 100 mln zł w 2003 r. o 100 mln. zł w latach 2004-2006. Zostanie zaciągnięta na ten cel pożyczka rządowa z międzynarodowych instytucji finansowych.

Środki te będą służyły przede wszystkim:

- dofinansowaniu inwestycji tworzących nowe miejsca pracy, także w powiązaniu ze środkami funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej po akcesji,
- refundacji części kosztów (takich jak: składki na ZUS, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych) pracodawcom, którzy utworzą nowe miejsca pracy,
- zwiększaniu dostępności kapitału inwestycyjnego i obrotowego, niezbędnego do sfinansowania kreowanych i wspieranych przez samorząd terytorialny projektów, przyczyniających się do powstawania nowych miejsc pracy,

W tym celu ze środków Funduszu będą stosowane, w szczególności, dopłaty do odsetek od kredytów bankowych i pożyczek udzielanych przez lokalne i regionalne instytucje finansowe. Przewiduje się także udzielanie przez Fundusz poręczeń kredytowych w przypadkach, w których pomimo spełnienia warunku racjonalności ekonomicznej projektu, ze względów formalno-proceduralnych nie będzie mogła tego uczynić żadna instytucja funkcjonująca w ramach istniejącej

sieci instytucji udzielających poręczeń kredytowych dla małych i średnich przedsiębiorstw.

- stymulowanie tworzenia i rozwoju funduszy typu venture capitale.

IV.3. Środki z budżetu i innych źródeł

W ustawie budżetowej na 2003 r. zaplanowane zostały następujące środki, które **częściowo** mogą być przeznaczone dla regionu śląskiego:

- rezerwa celowa na dofinansowanie zadań wynikających z kontraktów wojewódzkich w kwocie 1.000 mln zł, w tym 101,2 mln zł. dla województwa śląskiego. Dodatkowo do wykorzystania przez regiony jest 210 mln zł (zapisane warunkowo w art.49 ustawy budżetowej na 2003 r.) w przypadku uzyskania do końca III kwartału 2003 r. dodatkowej kwoty dochodów z podatku akcyzowego oraz dochodów z cła na warunkach określonych w ustawie. Przy zaistnieniu zatem tych warunków, dodatkowe środki będą mogły być uruchomione w IV kwartale 2003 r. Warunkiem koniecznym do skorzystania z tej możliwości jest wystąpienie przez samorząd wojewódzki z inicjatywą renegotjacji kontraktu wojewódzkiego i przedstawienie propozycji mieszczących się w priorytetach określonych w "Programie wsparcia na lata 2001-2003",
- rezerwa celowa na wspieranie przedsiębiorczości (w ogólnej kwocie 40 mln zł),
- dotacje na realizację ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji (w ogólnej kwocie 113 mln zł),
- dotacje na rozwój przedsiębiorczości (w ogólnej kwocie 52,7 mln zł.).

Dodatkowo, zgodnie z Rządowym programem systemu funduszy poręczeniowych i pożyczkowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2002-2006. "Kapitał dla przedsiębiorczych" - na 2003 r. przeznaczone będą na dofinansowanie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych:

- „resztówki” Skarbu Państwa (o wartości nominalnej 100 mln zł.),
- środki Funduszu Stabilizacyjnego (70 mln zł),
- środki Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych BGK (20 mln zł).

Konieczne jest zwiększenie aktywności funduszy poręczeniowych w ubieganiu się o dokapitalizowanie z w/w środków.

Zakłada się ponadto intensyfikację działań Rządu i Samorządu w stymulowaniu zagranicznego kapitału, w tym bankowego (Europejskiego Banku Inwestycyjnego-EBI, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju-EBOiR, International Finance Corporation-IFC, Banku Rozwoju Rady Europy-BRRE, Banku Światowego) do lokowania środków na terenie regionu śląskiego. Między innymi dla realizacji tego celu rekomenduje się utworzenie oddziału PAIZ w regionie.